

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9

IČ: 66001536; web: www.caoh.cz

Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

UNIE ZAMĚSTNAVATELSKÝCH
SVAZŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

Zasláno elektronicky na eklep@mzp.cz

Zasláno do datové schránky

Zasláno na email: Berenika.Pestova@mzp.cz;
Vladimir.Mana@mzp.cz; Hana.Nenutilova@mzp.cz ;
Libor.Dvorak@mzp.cz ; Jaromir.Manhart@mzp.cz ;
Jan.Marsak@mzp.cz ; Stepan.Jakl@mzp.cz ;
Vojtech.Pilnacek@mzp.cz ; Kristyna.Husakova@mzp.cz;

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2016/ICP-642

Místo a datum: Praha: 18.3.2016

Věc: Stanovisko UZS a ČAOH ke znění návrhu vyhlášky o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu po vypořádání připomínek (verze návrhu vyhlášky ze dne 14. 3. 2016)

Vážení,

k verzi návrhu vyhlášky o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu ve verzi ze dne 14.3.2016 zaujímá **Unie zaměstnavatelských svazů a Česká asociace odpadového hospodářství** následující stanovisko:

Pozitivně hodnotíme určitý posun směrem k zestručnění původní novely vyhlášky. Nicméně znovu se musíme odkázat na předchozí dopis ČAOH č.j.:2016/ICP-633, ze dne 21.1.2016 (viz příloha), k této věci, neboť **vyhláška stále obsahuje některé zásadní body, které se netýkají transpoziční pozice k sedimentům ani ke stavebním odpadům a jsou systémovou změnou v možnostech úprav a materiálového využívání odpadů.** Bohužel však změnou, která úpravy a využívání některých odpadových toků nepodporuje, ale naopak zpřísňuje, a to bez známé motivace, či příčiny. **Toto hodnotíme jako proces, který jde proti doporučením a cílům evropského balíčku oběhového hospodářství, a proto zásadně nesouhlasíme s dalšími navrhovanými změnami nad rámec transpoziční nutnosti.**

K § 12 odst. 1 – využívání odpadů na povrchu terénu:

Navrhované znění:

„Na povrchu terénu nelze využívat odpady nebezpečné, odpady kategorie ostatní odpad, které vznikly úpravou nebezpečných odpadů s výjimkou případů odstranění nebezpečných složek v odpadu, směsné komunální odpady, odpady uvedené v příloze č. 5 a výstupy z úpravy směsných komunálních odpadů. Na povrchu terénu dále nelze využívat stavební a demoliční odpady s výjimkou zeminy, jalové horniny, hlušiny, sedimentů a recyklátu ze stavebního a demoličního odpadu. Omezení podle tohoto odstavce se nevztahuje na využívání odpadů při uzavírání skládek k vytváření uzavírací těsnicí vrstvy skládky.“

Stanovisko: Nadále považujeme navrhované znění, podle kterého lze na povrchu využívat pouze recyklát ze stavebního a demoličního odpadu za opatření, jehož věcná podstata a účel není dořešena a která bude mít zásadní

dopad zejména na stavební průmysl. Navrhované znění znamená, že před uložením na povrchu terénu, rekultivačních plochách, bude muset být stavební odpad (cihla, beton apod.) vždy podrcen. Zcela jistě to přinese výrazné navýšení nákladů na prováděné stavby, rekonstrukce, demolice objektů. Z environmentálního hlediska však opatření postrádá smysl, neboť pokud by odpad obsahoval nadlimitní příměsi, jeho podrcením se kvalita odpadu pro ŽP jistě nezmění.

Základem řešení problémových lokalit, kde se již nyní ukládá stavební odpad na povrchu terénu, je dostatečné využití stávajících možností stavebního zákona ze strany kompetentních orgánů. Stavební zákon zná řadu efektivních preventivních nástrojů, ale i řadu efektivních represivních nástrojů, včetně nástroje konečného, nařízení o odstranění stavby.

Navrhované znění paragrafu navíc, oproti tomu dlouhodobě platnému, jde proti chtěnému co nejvyššímu a bezpečnému využívání odpadů. Dosavadní ustanovení řešilo jako základní kritérium pro možné využití, skutečné vlastnosti odpadu. Nově navrhované nastavení odpady paušalizuje a možné nakládání s nimi již není v takové míře dle jejich skutečných vlastností, ale více dle jejich zařazení a pojmenování. Není zřejmé, proč toto MŽP prosazuje.

Domníváme se, že nelze řešit problematiku využívání stavebních odpadů na povrchu terénu tímto paušálním způsobem a žádáme o další odbornou diskuzi nad zněním tohoto paragrafu tak, aby při zachování ochrany ŽP nebyla omezena možnost využívání stavebních odpadů. Zdůrazňujeme, že navýšení finanční zátěže není v odůvodnění k tomuto bodu podle našeho názoru stále dostatečně řešeno.

Pokud chce MŽP efektivně řešit případy nelegálního nakládání s odpady na povrchu terénu, pak musí řešit zejména otázku stávajícího vysokého zdanění nakládání s odpady v řízených a zabezpečených zařízeních. Pokud chce MŽP, aby stavební odpady nekončily ve volné krajině, pak je nutné řešit příčinu aktuálního stavu a tím je silná ekonomická motivace, nepředávat tyto odpady do zabezpečených zařízení, a to s ohledem na míru zdanění povolených a řízených zařízení. Naopak pro ukládání odpadů na povrchu terénu stát nestanovil zcela žádné zdanění a tedy stát tak de-facto motivuje ekonomické subjekty, aby odpady na nezabezpečený povrch terénu ukládaly (i nelegálně). S ohledem na zřejmá a značná rizika se potom stát snaží toto chování represivně omezovat limity, zákazy a omezení, která jdou nad rámec evropské legislativy. Podstatná v tomto směru je však skutečnost, že ani sebestřísnější nastavení omezujících podmínek efektivně nevyřeší zásadní ekonomickou nerovnováhu mezi velmi vysokým zdaněním inertních materiálů v zabezpečených a řízených zařízeních (sklárky IO) a zcela žádným zdaněním na volném nezabezpečeném povrchu terénu.

Popsaná situace pak způsobí stav, kdy nelegální nakládání se stavebními odpady nebude vyřešeno, ale výrazně zpřísněné podmínky pro obecné využití odpadů negativně dopadnou na standardní a chtěné způsoby materiálového využití odpadů, které se tímto dostanou do nerealizovatelné polohy. Věříme, že toto není cílem MŽP.

Změny nad rámec transpozičních témat a požadavků EU (MŽP prezentovalo novelu jako novelu nutnou kvůli EU)

K příloze č. 4. MŽP dlouhodobě deklaruje, že k věci omezení skládkování bude definován samostatný předpis, který zavede kritéria pro druhy a vlastnosti odpadů, které nebudou moci být skládkovány po zákonem definovaném roce 2024 (*pozn.: o 6 let dříve než navrhuje EU – 2030*). Změnová ustanovení vyhlášky např. příloha č.4 však již zavádí tyto parametry, a to bez jakékoli odborné diskuze, která je k tomuto tématu zásadně nutná a která byla také přislíbena. Pokud by téma bylo řešeno v rámci odborné diskuze, pak by např. návrh nemohl obsahovat omezení u hodnoty výhřevnosti na „4 000 kJ/kg“. Odpad přestává efektivně hořet bez přídavků externích paliv při hodnotě mezi 6 – 6,5 MJ/kg. Např. Německo má tuto hodnotu nastavenou na 6,2 MJ/kg, Itálie na 13 MJ/kg. **Není zřejmé, proč by ČR měla mít tuto hodnotu nejpřísnější z celé Evropské unie. V tomto směru požadujeme zdůvodnění navrhovaného extrémního nastavení. S ohledem na zde uvedené argumenty také žádáme o vypuštění tohoto bodu z aktuální novely a jeho případné přenesení do ministerstvem opakovaně deklarované nové vyhlášky k omezení skládkování, která by měla být doprovodným předpisem k novému zákonu (případně lze toto řešit v rámci zákona).**

Doplňující komentář k příloze č. 4 bod 11: novelou navrhované znění: „Výstup z úpravy směsných

komunálních odpadů může být ukládán na skládku, pouze pokud jeho výhřevnost nepřekročí hodnotu 4 000 kJ/kg. Tento parametr je kritickým ukazatelem, který se v případě opakovaných dodávek sleduje s četností podle tabulky č. 4.4.“

Ve znění návrhu vyhlášky, které šlo do připomínkového řízení, bylo v bodě 11. uvedeno, že „výhřevnost nepřekročí hodnotu 8 000 kJ/kg.“ **Nesouhlasíme s takto zásadním snížením hodnoty výhřevnosti po připomínkách. Podle našeho názoru neodpovídá navrhované znění zmocnění v zákoně o odpadech, neboť odpady s výhřevností okolo 6 až 6,5 MJ/kg už nejsou využitelné, protože nehoří.**

(Podle § 21 odst. 7 zákona o odpadech je na skládky od roku 2024 zakázáno ukládat směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím právním předpisem.)

Odpad přestává dostatečně hořet pro účely spaloven při hodnotě kolem 6 – 6,5 MJ/kg. Znovu uvádíme, že v zemích, kde využívají tento parametr, proto jako limitní hodnotu využívají např. 6,2 MJ/kg Německo, 13 MJ/kg Itálie (viz zveřejněná tabulka MŽP). Nižší hodnota než 6 MJ/kg je z odborného hlediska nereálná, neboť při spalování takového odpadu ve spalovně by muselo docházet k intenzivní dotaci spalovacího procesu externím palivem, např. zemním plynem, což je s ohledem na ekologické aspekty zcela nevhodné a zařízení by navíc nesplnilo požadovanou energetickou účinnost pro označení „využití odpadů“. U aktuálně provozovaných spaloven komunálních odpadů v ČR se výhřevná hodnota SKO pohybuje ve výši 8 až 9,5 GJ/t. Např. je možno uvést zkušenosti z provozu technologie spalovny SAKO Brno. Provoz byl při rekonstrukci původně dimenzován na výhřevnost SKO 11 GJ/t, ale rozhodnutí bylo následně nutné změnit, neboť výhřevnost sváženého odpadu se mezitím viditelně snížila na hodnoty 8 – 9,5 GJ/t. Odpad s nižší výhřevnou hodnotou, např. 6 GJ/t, by již nebylo možné označit za dostatečně výhřevný, to znamená, že by nedocházelo k samonosnému spalování.

Příloha č. 4 bod 10 – Nesouhlasíme s navrhovanou vysokou četností rozborů. Opatření je zbytečně nákladné a nepřináší zřejmý environmentální efekt, pouze může být velmi výhodné pro sektor provozovatelů laboratoří a laboratorních služeb. To však jistě není a nemá být záměrem návrhu MŽP. Při navrženém nastavení je nutné počítat s významnými dopady navýšení nákladů původců odpadů.

K příloze č. 5 části B bod 1:

Navrhované znění: „Využitelné odpady pouze pokud se na základě posouzení podle § 9a odst. 2 zákona prokáže, že je to vhodné s ohledem na nejlepší celkový výsledek z hlediska ochrany životního prostředí.“

Stanovisko: S tímto zněním si nadále dovoluujeme nesouhlasit, neboť není zcela zřejmé, jakým způsobem bude toto prakticky posuzováno? Postup uvedený v 9a odst. 2 zákona nedává dostatečný návod. Např. představa hodnocení životního cyklu u každého odpadu/výrobku by byla v jednotlivých případech nákladově v řádech až stovek tisíc korun. Takové opatření reálně není možné ve vztahu k souvisejícím nákladům stanovit jako povinnost. Podobné nastavení není známo ani z jiných států EU. Nejen z ekonomického, ale i z praktického hlediska by bylo takové nastavení obtížně aplikovatelné v praxi.

Ve vypořádání připomínek MŽP uvádí, že *části týkající se prosazování hierarchie nebudou s výjimkou opravy odkazu na § 9a novelizovány. Pro přímé prosazení hierarchie nakládání s odpady jeho a kontrolu nejsou v současném zákoně o odpadech dostatečné nástroje. Problematika bude řešena v rámci přípravy nového zákona o odpadech.“* Pokud MŽP připouští, že nejsou dostatečné nástroje ve znění zákona o odpadech, pak navržené znění prováděcí vyhlášky je zcela neurčité a nejasné. V případě, že by bylo přijato navrhované znění vyhlášky, nebude pro adresáta normy zřejmé, jak má v praxi postupovat při prokazování. Žádáme vypustit.

Příloha 5 části B bod 3 – „Neupravené směsné komunální odpady pouze, pokud byly při jejich shromažďování vytříděny nebezpečné složky komunálního odpadu, komodity určené ke zpětnému odběru podle § 38 odst. 1 zákona a zajištěno oddělené soustředování využitelných složek podle § 16 odst. 1 písm. b) a § 17 odst. 3 zákona. V případě obecního systému nakládání s komunálním odpadem se považuje podmínka vytřídění jednotlivých složek za splněnou, pokud je v obci zajištěno oddělené soustředování složek komunálního odpadu v rozsahu § 17 odst. 3 zákona.“

Toto ustanovení de-facto definuje, že odpad se považuje za vytříděný, pokud je v obci stanoven systém

odděleného soustředování složek komunálního odpadu. **Takové nastavení je nutné zcela zásadně odmítnout.** Pokud bychom spojili toto nové ustanovení např. s cíli nového POH ČR, pak by to znamenalo, že veškeré směsné komunální odpady, které pocházejí z obcí, kde jsou zavedeny barevné kontejnery, mohou a mají jít bez dalšího zpracování a třídění rovnou do spaloven jako již vytříděný odpad. Toto je jen velmi obtížně akceptovatelné zejména s ohledem na evropskou hierarchii odpadů, s ohledem na vysoké recyklační cíle vztahující se ke komunálnímu odpadu i s ohledem na potřebu navýšení výsledků třídění a recyklace v ČR. Pokud by se toto ustanovení mělo ve vyhlášce nově objevit, museli bychom aktivně tuto věc připomínkovat a řešit i na dalších formálních úrovních, neboť toto ustanovení hodnotíme skutečně jako elementární ve vztahu k možnosti naplňování hierarchie odpadů a oběhového balíčku.

Závěrem bychom chtěli shrnout, že výše uvedené body vnímáme jako zcela zásadní. Jsme toho názoru, že vyhláška musí jít dle legislativních pravidel vlády (např. dle ustanovení čl. 5 odst. 12) znovu do připomínkového řízení, a to s ohledem na rozsah změn navrhovaných ze strany MŽP a zcela nové body, které původní návrh neobsahoval. Dále znovu odkazujeme na dopis a dopisy dalších svazů a organizací, které v široké shodě žádaly MŽP v lednu tohoto roku o to, aby novela vyhlášky řešila nyní pouze nutné body ve vztahu k EU a vše ostatní se nechalo na přípravu vyhlášek k novému zákonu o odpadech.

Zároveň MŽP nabízíme své kapacity v diskuzi např. k otázkám vyřešení nelegálního nakládání s odpady na povrchu terénu apod. Jsme přesvědčeni, že může existovat funkční a efektivní řešení a velmi rádi MŽP pomůžeme k definování takového řešení, které nutně nalézt v odborné debatě.

Děkujeme, s pozdravem.

Bc. Vít Jásek
výkonný ředitel
Unie zaměstnavatelských svazů ČR

Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel
Česká asociace odpadového hospodářství

Příloha: Dopis na MŽP, ze dne 21.1.2016, s odkazem na zásadní nesouhlas se šíří novely vyhlášky ze strany velkého počtu připomínkových míst.